

ØVELSER I VEJLEDNINGEN

MEDBRING LITTERATURLISTER ELLER MØDEPLANER FRA DE TRE VIGTIGSTE FORLØB ELLER BEGIVENHEDER, DU HAR OPLEVET I UDDANNELSEN:

- Til den første vejledning beder du den studerende om at udvælge de tre vigtigste forløb eller litteraturlister fra uddannelsen. Er din studerende i sin første praktik, vil det endnu kun være ganske få forløb og faglige pointer, den studerende bringer med sig. Her bør du tale med den studerende om, hvad der giver bedst mening, at denne bringer med til sin vejledning. Du kan med fordel justere dine krav til mængden af materiale i forhold til, hvor langt den studerende befinder sig i sin uddannelse. Stil spørgsmål som:
 - Hvorfor tog du netop dette med?
 - Hvordan siger dette noget om den generelle udvikling, du har været igennem på uddannelsen?
 - Hvordan drømmer du om, at du med tiden kommer til at anvende nogle af elementerne fra din liste?
 - Hvilken litteraturliste skulle du i hvert fald *ikke* vise mig?
 - Hvad ville du ønske, du havde en litteraturliste om, men som du endnu ikke har mødt i undervisningen – og hvordan tænker du, vi kan arbejde med det her?

POSTKORT TIL BEDSTEMOR:

Dette er en skriveøvelse, hvor du skal bruge et postkort – eventuelt et af de gratis, du kan få på en café. Skriveøvelsen har som mål at få hjernen til at glemme, at den har svært ved at huske. Ved at skrive specifikt til sin "bedstemor", tvinges den studerende til at bruge sit eget sprog og altså ikke sit fagsprog. Dette kan være en god strategi i hukommelsesarbejdet: Hjernen bruger konsekvent mere energi på at huske og genkalde fagsproget, og da hjernen i sit udgangspunkt stræber efter at være en rigtig energibesparer, gør den alt for ikke at skulle anvende for meget energi. Dette kan vi altså komme omkring ved hjælp af blandt andet denne øvelse.

"Kære Bedstemor

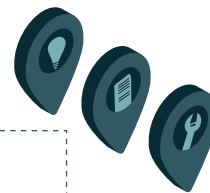
Du ved, at jeg er i gang med at læse til pædagog, og jeg vil bare så gerne fortælle dig noget om, hvad jeg har lært, mens jeg var på uddannelsen ..."

Den studerende har eventuelt skrevet postkortet hjemmefra eller i de første 5 minutter af mødet. Ideen er, at I ser på det sammen. Da det er første vejledningsmøde, synes den studerende måske, det er at foretrække, at han eller hun blot læser det op – og det er helt i orden. Du gør det tydeligt, at du ser frem til at læse mange ting i forløbet fra den studerende, da det er en forudsætning for, at du kan hjælpe og støtte bedst muligt.

Du kan i jeres samtale om postkortet eventuelt støtte dig til følgende vendinger:

- Spændende! Sig noget mere om det, du har skrevet.
- Hvorfor tror du, det var lige netop dét, din bedstemor skulle vide?
- Hvis du skulle formulere det samme til en medstuderende, din underviser eller mig, hvilke fagbegreber ville du da have skrevet om?
- Hvorfor er disse emner særligt interessante for dig?
- Da du skrev postkortet, var der så nogle pointer, hvor du tænkte: "Det her skal jeg i hvert fald ikke skrive"?
- Hvorfor tænkte du det – er det noget, vi kan se på her, mens du er i praktik?
- Er der noget af det, du har beskrevet, som du i særlig grad tænker, du kan arbejde videre med her hos os?
- Er der noget, du ikke fik skrevet, som du gerne vil have, jeg skal vide om din faglige udvikling – for at jeg kan støtte dig bedst muligt?

TUREN RUNDT PÅ MIN SKATTEØ:

"Her er en ø. Et sted på øen er en skat ..." Den studerende skal nu tegne sin vej rundt på denne ø.

Ruten starter der, hvor den studerende påbegyndte sin pædagoguddannelse. Og skatten befinder sig ved selve afslutningen af praktikforløbet.

Den studerende har nu følgende forskellige tegn, som han eller hun kan tegne ind på kortet, og som I efterfølgende kan gå på opdagelse i:

- *Vejle* af forskellig størrelse kan illustrere forskellige faglige interesser, den studerende har haft i sin studietid. Her kan nogle af vejene være blinde, hvor noget er testet af, men ikke fulgt til ende.
- *Sump* viser, at noget har været udfordrende: Måske nåede den studerende ikke helt i mål med sin læring på dette stykke. Man har som studerende siddet fast, endda sunket lidt.
- *Eng* er der, hvor den lærende har blomstret: Hvordan, hvor intenst og hvor meget er interessant at få den studerende til at tegne.
- *Bjerge* angiver steder, hvor der har været udfordringer, men at disse er blevet håndteret: At tegne disse bjerge kan give megen forståelse for, hvad der er gået forud.

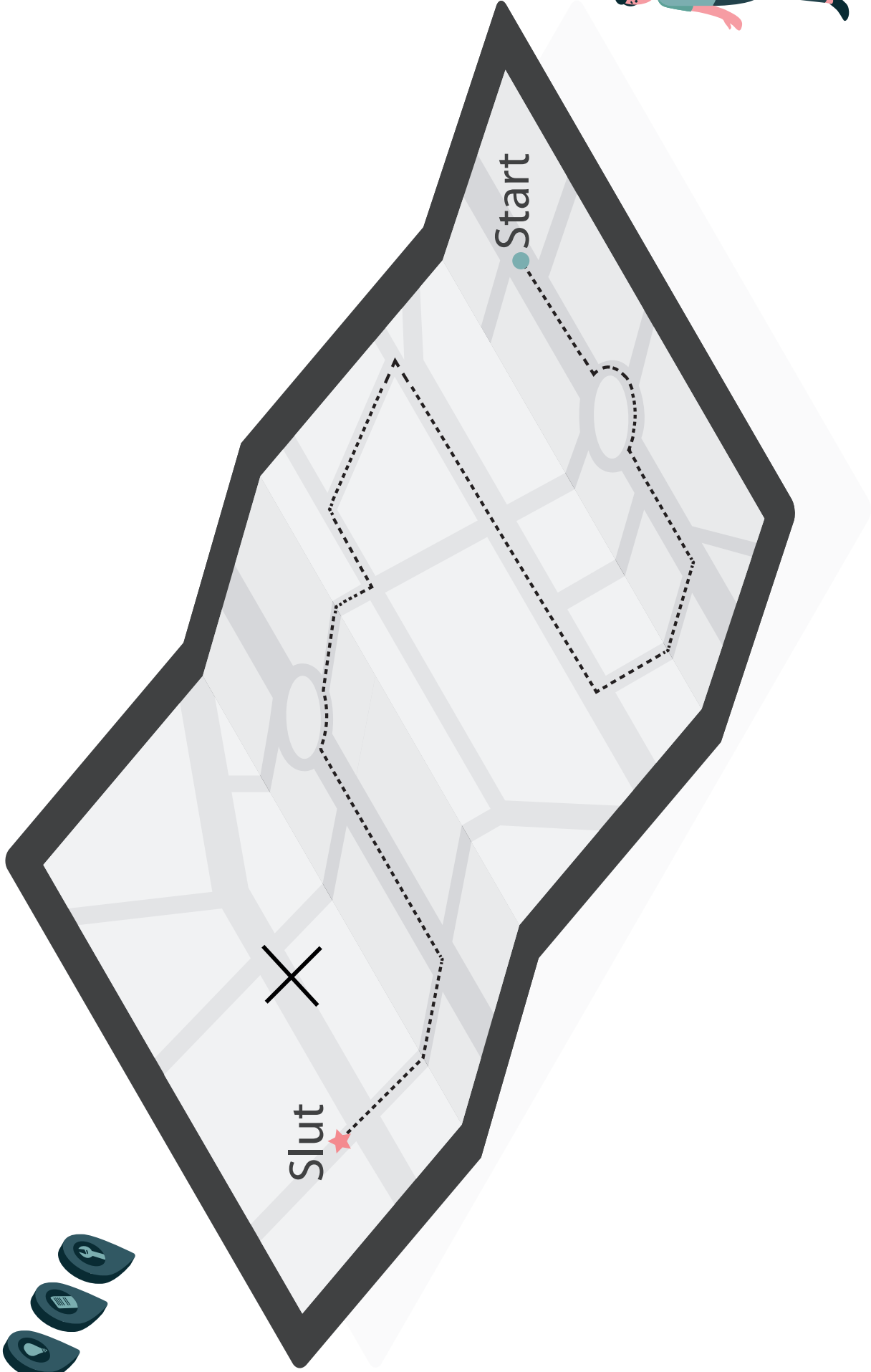
Den studerende skal altså forsøge at rekonstruere sit læringsudbytte ved at se bagud på sit uddannelsesforløb: "Hvad fik jeg med *hvorfra* i uddannelsen, og *hvordan* har det betydning for min nysgerrighed i denne praktik?"

Skatteø-øvelsen tager afsæt i de såkaldt narrative metoder, hvor det at arbejde metaforisk kan åbne for samtaler om, hvad der tidligere har været på dagsordenen. De narrative metoder omtales også ofte som mere *poetiske*. Det betyder, at de inviterer os til at tænke på lidt andre måder – til tider mere kreativt. Det kan være godt for dig at vide, hvilken måde din studerende reagerer på i forskellige situationer. Nogle studerende vil udfylde denne opgave godt og få meget ud af det, hvor den for andre studerende vil være en stor mundfuld på denne første vejledning. Du kan i så fald eventuelt overveje at gemme øvelsen som en mere evaluerende metode, når praktikforløbet er ved at være ved sin afslutning.

Den efterfølgende samtale om skattekortet handler om, at praktikvejlederen opmuntrende og anerkendende går på opdagelse i tegningen: "Hvad sker der her?", "Wow – fortæl mere om det her!", "Hvad skal det vise?", "Hvad betød det tegn (en sump, en eng, et bjerg) for din læreproces?"

Du kan benytte kortet på næste side til øvelsen - eller bede den studerende tegne sit eget!

DEN STUDERENDES ORDLISTE OG ORDENES BETYDNING I PRAKSIS:

Du giver den studerende dette "tekstbehandlingsdokument". Heri indgår tre felter: "Hvad er ordet?", "Hvad betyder det?" og "Hvilke oplevelser har jeg med dette i min praktik?".

Ved hver vejledning kan du spørge ind til listen, der gerne skulle vokse i omfang.

Hvad er ordet?	Hvad betyder det?	Hvilke oplevelser har jeg med dette i min praktik?

Når din studerende får skrevet flere ord og også gerne forskellige episoder på hvert enkelt ord, bliver det tydeligt, at praksis er en kompleks størrelse. Og det kan være en støtte for den studerende hele tiden at tænke teori og praksis sammen. Det er altså et redskab, der kobler en tekstlig forståelse af et ord med ordets betydning i praktisk sammenhæng.

Husk altid at gå nysgerrigt til værks: En god og anerkendende måde at få sin studerende til at forholde sig skriftligt på er ved eventuelt at skabe dokumentet i fællesskab og bidrage ligeligt hertil. Det giver grobund for mange gode faglige samtaler.

EN FÆLLES ASSOCIATIONSØVELSE:

Tidsforbrug: 20 minutter med efterfølgende dialog.

Du siger et hvilket som helst ord højt – gerne med afsæt i jeres hverdag – hvorefter I begge begynder at skrive på papiret foran jer. I skal – uden at sige noget! – hver skrive 12 ord, som kommer til jer. Kun ordet – ikke andet!

- Ordstrømmen er fx: computer, kaffekop, skrivestop, deadline, sved, minder, sejr ... osv.

Dernæst beder du den studerende (og eventuelt dig selv, hvis du er sej og laver øvelsen sammen med den studerende) vælge et enkelt af de ord, som er kommet frem. Nu består øvelsen de næste 5 minutter i at lave en flow-skrivningsøvelse, hvor I tager afsæt i dette ene ord.

Flow-skrivning er en skrivemetode, hvor man simpelthen skriver på livet løs og konstant. I må ikke løfte pennen fra papiret (eller stoppe med at taste på tastaturet). Bare skriv! Ved I ikke, hvad I skal skrive, så fortsæt blot med at skrive i retning af: "Hov, nu gik jeg da vist i stå, jamen det er da meget hyggeligt at skrive her ...". Teorien er, at I helt automatisk vil komme i gang med at skrive det mest relevante.

MÅLET MED ØVELSEN:

Al skrivning kræver øvelse. Særligt er mange studerende meget disciplinerede til at skrive efter en fast ramme med et fast formål. Denne noget mere frie øvelse sætter en mere kreativ tankeproces i gang.

HVORDAN ARBEJDER I MED ØVELSEN:

Tekst udarbejdet under flow-skrivning er ikke noget, der skal læses højt. Teksten er sikkert fyldt med stavfejl, og alt er gået stærkt – det er hele pointen ved denne form for skrivning. Derfor: Giv hinanden 5 minutter til at gennemlæse jeres egen tekst. Vælg hver én ting ud, som I synes er meget rammende for den hverdag, du oplever i praktiken. Vælg én ting ud, som kunne være interessant at folde ud eller undersøge.

God fornøjelse! Øvelsen kan varieres i det uendelige afhængig af tid og lyst.

EN SKRIVEØVELSE I TID – SÅDAN HELT KONKRET:

Tidsforbrug: 20 minutter med efterfølgende dialog.

Du har måske allerede bedt din studerende observere noget i hverdagen eller skrive en praksisfortælling herom. Det, vi skriver, fremstår i en bestemt tid. Enten i *nutid*: Her ser vi på det, mens det sker. Eller *datid*: Vi var der, da det skete, og kan bære vidne om det, som foregik. Eller endda *fremtid*: en formodning om, at noget bestemt vil ske og måske kommer til at ske på særlige måder.

Du beder nu den studerende om til næste vejledningsmøde at have omskrevet sin observation til en anden tid end den, den lige nu fremstår i. Måske kan den studerende selv vælge – måske kan I kan trække lod. Du fortæller, at han eller hun højst må bruge 30 minutter på omskrivningen. Bed om, at øvelsen er skrevet, så den er læsbar for andre og gerne elektronisk.

JERES FÆLLES DRØFTELSE:

- Se på teksterne sammen:
 - Hvori består de kvalitative forskelle afhængig af, hvilken tid teksten fremstår i?
 - Hvordan ændres praktikerens handlemuligheder afhængig af, hvilken tid den noteres i?
 - Udelukker nogle tider noget andet?
 - Inviterer nogle af tiderne noget – måske uventet – frem?

Aftal, hvordan den studerende kan arbejde videre med sin skriftlighed ved at "lege" med tiden, og aftal, hvordan I samler op på dette.

Det er vigtigt at rammesætte øvelsen, så den studerende får den tid, der er gunstig. I har mange andre punkter på jeres dagsorden. Den gode rammesætning sikrer, at I ved hvert møde husker den faglige udvikling.

AT SKRIVE MED ENERGI OG PATOS:

Tidsforbrug: 20 minutter med efterfølgende dialog.

Den studerende kan blive bedt om – her i midten af sin praktik – at genformulere sit indledende: "Hvorfor ville jeg i sin tid være pædagog?" Dette kan ske i form af en skriveøvelse. Hvis I laver den sammen, vil et tidsforbrug på 7 minutter være en god ramme.

1. Udvælg tre personer – det kan være familie, venner eller bekendte. Vælg gerne nogle personer, der repræsenterer forskellige holdninger til det at blive pædagog.
2. Sid ned i 3 minutter og før en række tænkte dialoger med disse tre personer, som om I sad samlet ved et bord. Hvad siger de til dig? Hvilke reaktioner kommer frem i dig? Hvilke argumenter rejser sig af den dialog? Siger nogen noget uventet, du aldrig har hørt før?
3. Den studerende skal nu – eventuelt sammen med dig – skrive på livet løs. Sæt blyanten på papiret, og bed den studerende besvare spørgsmålet: "Hvorfor ville jeg i sin tid være pædagog?" De tre personer, den studerende lige har diskuteret eller talt med, skal ikke figurere direkte i besvarelsen – den foregående "samtale" skal blot levere stof til den studerendes svar. Går den studerende i stå undervejs, skal vedkommende bare beskrive den følelse: "Hov, nu går jeg da vist i stå, og det kan jeg egentlig godt forstå, da det betyder meget for mig, at folk forstår og accepterer mit valg ..."
4. Når tiden er gået, kan du bede den studerende om at genlæse sin tekst. Foreslå eventuelt, at den studerende vælger tre argumenter ud og spørg så: "Hvorfor netop dem?" Hvad siger det om den studerendes skrivekompetence? Hvad får den studerende lyst til at gøre med teksten nu?
5. Hvis øvelsen i stedet er givet som hjemmearbejde, kan du bede den studerende læse sin tekst igennem flere gange med fokus på renskrivning, så den fremstår "sluttet" og med et klart budskab. Denne tekst kan deles og herefter være et udgangspunkt for et kommende vejledningssmøde.

Måske får I også lyst til sammen at lave øvelsen på et personalemøde. Godt rammesat kræver det ikke mere end 20 minutter at få en hel personalegruppe til at forstå spørgsmålet, skrive svarene, udvælge et par gode argumenter og dele dem med sidemanden. Det kan være en fremragende metode til at opleve skriftlighed på en anden måde end de vanlige dokumentationsmetoder – mon ikke I kunne blive lidt inspireret af at høre jeres dygtige kolleger berette om deres rejse ind i faget?

FIRE LÆRINGSFORTÆLLINGER OG ÉN TERNING:

Denne øvelse giver mening at benytte mod slutningen af den studerendes praktik: I har allerede afholdt midtvejssamtalen, og den studerende er nu i gang med at forberede sit materiale til sin eksamen. Du har – til en af de sidste vejledningssamtaler – bedt den studerende om følgende:

Den studerende skal til næste vejledningsgang have udvalgt, beskrevet og begrundet fire oplevelser eller erfaringer, som han eller hun har haft i sin tid hos jer, og som har været særlige eller eksemplariske for jeres arbejde med målgruppen. Jo bedre forberedt – jo mere sjov!

Til selve øvelsen – som faktisk er et spil! – skal du bruge en terning.

- Før spillets start fortæller den studerende kort om hver læringsoplevelse.
- Formulér titler for hver læringsoplevelse, og notér dem på et stykke papir.
- Enten udvælger du en oplevelse, eller også kan den studerende allerede her slå terning om, hvilken af læringsoplevelserne I starter med.
- Aftal, hvor længe I spiller. Måske når I ikke at tale om alle oplevelser eller alle terningeværdier – men den studerende kan fint generalisere fra én læringsoplevelse til en anden og altså få erfaring med at oversætte oplevelser til læring generelt.
 - Først slår den studerende med terningen. Afhængigt af, hvad den studerende slår, stiller du det spørgsmål, som svarer til terningens værdi (se nedenfor).
 - Derefter slår du med terningen: Du svarer på spørgsmålet ud fra din vurdering af den studerendes læringsoplevelse, med det formål at skabe læring i samspil med den studerende.
 - I aftaler, hvornår en oplevelse eller erfaring er færdigbeskrevet og fortsætter dernæst til en anden.
 - Når I har arbejdet – eller rettere: leget – den aftalte tid, inviterer du den studerende til at notere de vigtigste pointer, som øvelsen har bidraget med. Stil fx spørgsmålet: "Hvad havde du ikke erfaret om dine oplevelser, hvis vi ikke havde haft denne øvelse i dag?" Brug gerne 7 minutter på den afsluttende skriveproces.

Herunder følger de spørgsmål, som er knyttet til de forskellige terningeværdier. Hvis den studerende lander på følgende værdi med sit terningekast, stil da spørgsmålet:

1. Hvad er det særlige ved din oplevelse/erfaring, og hvorfor kan man lære af den?
(Slår du selv 1 igen, så svar igen på spørgsmålet).
2. Hvad var svært i din oplevelse/erfaring og i den måde, det blev tacklet på?
(Slår du 2 igen, så reflekter over, hvordan dit svar stemmer overens med, hvordan den studerende generelt tackler faglige udfordringer).
3. Hvordan er denne oplevelse/erfaring eksemplarisk for det, dit praktikophold ellers har lært dig om målgruppen?
(Slår du 3 igen, så prøv at udfold, hvad du anser som ideelt for målgruppen, hvis I for et øjeblik kan tænke ud over økonomi og rammer).
4. Hvordan kan du genkende praktikstedets særkende i måden, du agerede på i denne oplevelse/erfaring – og hvorfor?
(Slår du 4 igen, så redegør for, hvordan faglig udvikling organiseres og støttes på arbejdspladsen).
5. Peg på et element, der kan udskiftes i denne oplevelse/erfaring, som vil forandre udfaldet. *(Slår du 5 igen, så saml op på de tekster og begreber, I har beskæftiget jer med i vejledningen, der kan sige noget om det pædagogiske arbejde med målgruppen, og som karakteriserer arbejdet her).*
6. Er denne oplevelse/erfaring typisk for den måde, du lærer på?
(Slår du 6 igen, fortæl da, hvad denne oplevelse siger om det, den studerende samlet set har lært i praktikken – altså et slags evaluerende blik på praktikforløbet, der om ikke så længe afsluttes).

